

Abandonament Escolar Prematur a Santa Coloma de Gramenet

L'estratègia local tres anys després

DESEMBRE 2022

Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet; Servei d'Educació, Infància i Joventut

**Ajuntament
de Santa Coloma
de Gramenet**

**Estratègia local contra
l'Abandonament
Escolar Prematur**

Índex

01. Presentació

02. Idees claus de l'Estratègia Local contra AEP

03. Sumari d'accions i projectes per a la reducció de l'AEP

04. Reptes immediats 2023–2026

01. Presentació

L'abandonament escolar prematur (AEP en endavant) és un dels principals reptes educatius als quals s'han d'afrontar les administracions municipals, regionals, estatals i internacionals. En aquests moments, l'índex d'AEP a Catalunya es troba al 14,8% i continua sent un dels més alts de la Unió Europea.

La ciutat de Santa Coloma de Gramenet va iniciar l'any 2018 un estudi davant la preocupació per les elevades taxes d'AEP entre la seva població jove. Els principals objectius de l'estudi van ser elaborar una diagnosi acurada i sistemàtica per explicar perquè els i les joves de Santa Coloma de Gramenet deixen els estudis de forma prematura; i, en segon lloc, fer una proposta sobre quines haurien de ser les principals línies d'actuació política per contribuir a la reducció de les taxes d'abandonament escolar prematur a la ciutat.

Així, l'estudi va preveure cinc eixos estratègics d'intervenció articulats en objectius i accions centrades en aspectes escolars però també en aspectes més enllà dels estrictament acadèmics i que fan referència, en la seva majoria, a les condicions econòmiques, socials, familiars i emocionals dels i les joves. No obstant, quan l'Estratègia Local començava el seu desenvolupament va esclatar la pandèmia mundial causada per la COVID-19, fet que va canviar l'escenari social i econòmic i que ha implicat la reestructuració i reordenació de les prioritats recollides en l'estratègia.

Ara, tres anys després de la presentació d'aquest estudi i de la creació dels espais de treball per implementar-los, presentem un sumari d'accions i projectes que estan funcionant a la nostra ciutat i reflexionem sobre el grau de compliment de l'Estratègia Local. Aquest pas ens permet també visualitzar i impulsar els reptes que encara resten pendents i sumar noves complicitats per fer-ne front i reduir a zero l'AEP a la nostra ciutat.

02. Idees claus de l'Estratègia Local contra AEP

**Eixos
d'intervenció
estratègics**

**Objectius
generals**

**Propostes
d'actuacions**

Eixos d'intervenció

Eix 1 ✓

Garantir les condicions materials per a que els i les joves puguin desenvolupar les seves trajectòries educatives amb èxit

Eix 2 ✓

Garantir la prevenció, detecció i acompanyament dels i les joves en l'àmbit de la salut

Eix 3 ✓

Garantir que els centres disposin de les condicions necessàries per a possibilitar una educació de qualitat i des d'una perspectiva de l'equitat

Eix 4 ✓

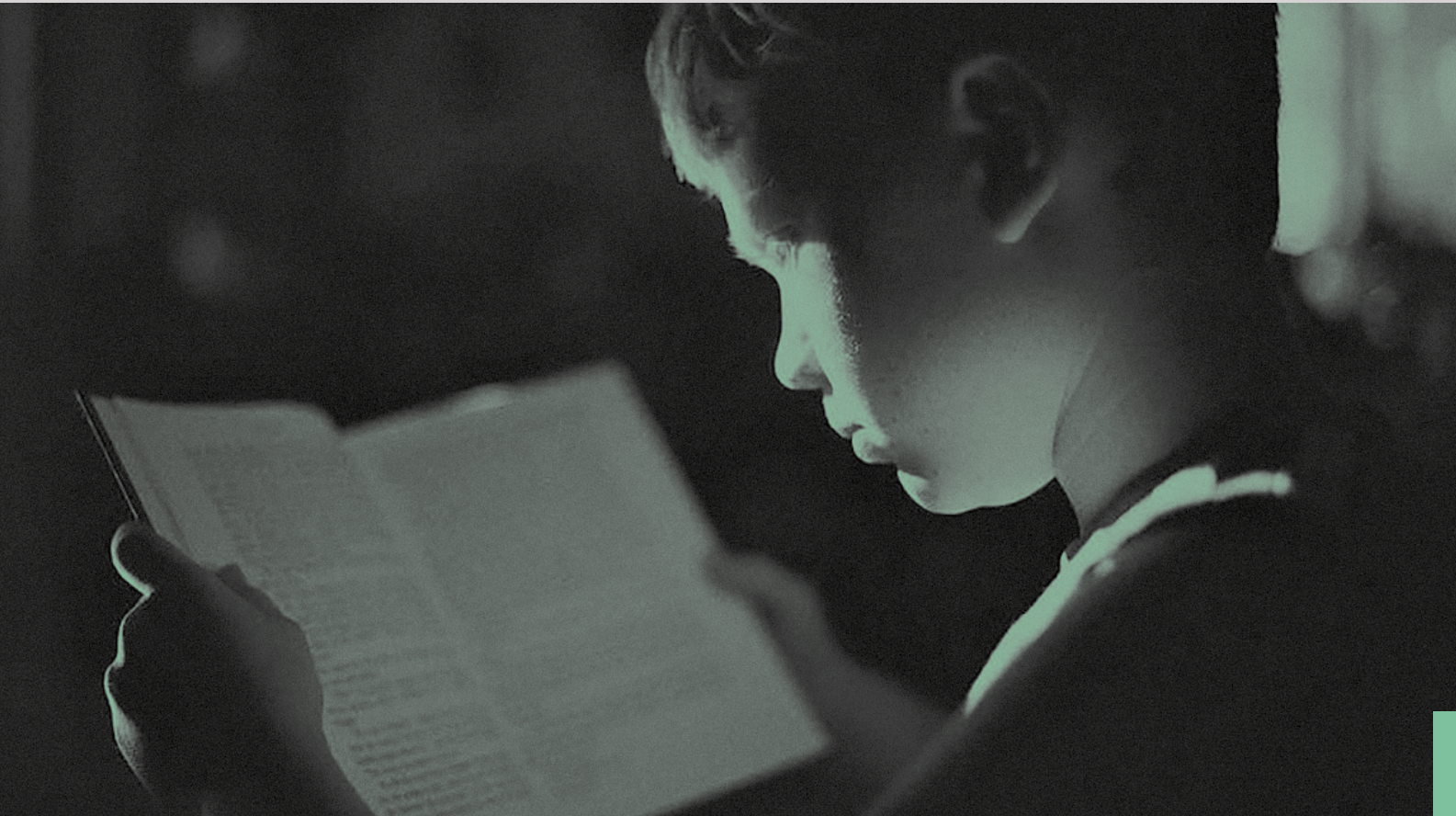
Garantir la vinculació i l'aprenentatge dels i les joves de la ciutat en el seu pas per l'ensenyament obligatori

Eix 5 ✓

Garantir estratègies que afavoreixin la continuïtat formativa dels i les joves de la ciutat impulsant passar-les entre les diferents etapes i modalitats del sistema educatiu

75% de compliment

Com a mínim una acció a cada proposta d'actuació

03. Sumari d’accions i projectes per a la reducció de l’AEP

Què	Com
Vetllar perquè tots els i les joves de la ciutat tinguin coberts els costos d’escolarització, més enllà de l’escolarització obligatòria	1. Programa de reutilització de llibres i projectes d’innovació educativa El programa aporta 70 euros anuals de mitjana per alumne per a la compra de material educatiu. Des de l’inici del programa (2007) s’han invertit més de 13 M d’euros per ajudar a les famílies a reduir la despesa en educació
	2. Programa de digitalització de llibres de text En l’inici de l’ESO, el programa dota de 150 euros per alumne per a la compra d’un ordinador portàtil. Anualment s’inverteixen prop de 200000 euros en equipaments tecnològics
	3. Pla de Millora de les Oportunitats Educatives Destaca la inversió de més de 570000 euros en suport i acompanyament a l’educació i més de 313000 euros per a l’educació més enllà de l’horari lectiu
	4. Programa “Menjador a l’abast de tothom” i “Dinem junts” Garantia d’accés a l’alimentació bàsica a través de beques que cobreixen el 100% del cost del menjador. En el cas de la secundària, s’acompanya d’un programa de suport educatiu. 15.5 M d’euros invertits
Què	Com
Pal·liar els impactes de l’emergència habitacional en les trajectòries educatives dels i les joves	1. Pla d’habitatge Aprovació al 2019 del Pla Local d’Habitatge amb la inclusió de l’emergència habitacional i l’impacte de la pobresa energètica a les llars

Què	Com
Promoure estratègies per abordar l’atenció a la salut mental entre els i les joves	1. Taula de salut mental i addiccions Espai on s’apleguen els recursos assistencials i les entitats que treballen en salut mental i addiccions a la ciutat amb l’objectiu de coordinar els diversos serveis, lluitar contra l’estigma i la discriminació...
	2. Equipaments juvenils inclusius Els equipaments juvenils acullen programes i accions de salut mental dins del marc del lleure educatiu, com l’ECID (Equip Clínic d’Intervenció a Domicili) o l’Emociona’t
	3. Familiaritza’t Espai de trobada i acompanyament a famílies amb fills i filles de 8 a 18 anys en situació de vulnerabilitat
	4. Emociona’t Promoció del benestar emocional dels i les joves com a acció preventiva en salut mental on s’acompanya psicològicament i emocional, de forma individual o des de la vessant grupal
Què	Com
Impulsar accions per prevenir conductes de risc entre els i les joves de la ciutat	1. Club + (Pla de drogues) Espai d’atenció grupal i individualitzada sobre informació rigorosa vers el consum i les pràctiques de risc relacionades amb les drogues i orientades a l’adquisició de comportaments saludables i de disminució de riscos associats al consum de drogues
	2. Salut i escola Programa dels departaments de Salut i Educació de la Generalitat de Catalunya per a la millora de la salut dels i les joves que inclou accions de promoció de la salut i de prevenció de situacions de risc i d’atenció precoç als problemes relacionats amb la salut mental, afectiva i sexual, el consum de drogues
	3. Grup Invencibas Espai feminista de confiança dins La Ciba per empoderar-se entre joves en diversos temes: autoestima, relacions, conflictes, habilitats emocionals, sexualitat, família, amistat, autodefensa, violències masclistes...
	4. Tarda jove a l’ASSIR (Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva) Servei d’activitats assistencials i educatives d’atenció a la salut sexual i reproductiva. Consell reproductiu, informació sobre mètodes contraceptius, interrupció voluntària de l’embaràs, infeccions de transmissió sexual, prevenció del càncer, atenció psicològica i materna infantil

Què	Com
Fomentar una distribució equilibrada de l'alumnat entre tots els centres educatius	1. Nou DECRET 11/2021, de 16 de febrer, de la programació de l'oferta educativa i del procediment d'admissió en els centres del Servei d'Educació de Catalunya El Decret crea un nou sistema de distribució de l'alumnat basat, principalment, en la reserva de places per a alumnat amb Necessitats Específiques de Suport Educatiu (NESE), amb l'objectiu de fer una distribució equilibrada
	2. Nous espais per a la planificació educativa El Decret implementa la Taula local de planificació educativa i la Comissió de participació amb la comunitat educativa
	3. Protocol de detecció (NESE) i Unitat de detecció precoç Generació d'un sistema per identificar l'alumnat amb NESE per oferir una millor orientació i realitzar així un tractament de la distribució de l'alumnat més adequat
Què	Com
Assegurar una provisió de recursos educatius per garantir una educació de qualitat a tots els centres	1. Seminari d'acompanyament a educadors/es i TIS als centres Coordinació i formació als nous perfils professionals que s'han incorporat als centres educatius
	2. Programa d'Activitats Educatives Complementàries Més de 250 activitats que s'ofereixen a centres educatius des de la bressol a la postobligatòria de forma gratuïta o a molt baix cost per a l'alumnat.
Què	Com
Potenciar mesures de suport i acompanyament a les famílies	1. Serveis de traducció (Pla Educatiu d'Entorn) Prop de 100 serveis anuals per connectar famílies i sistema educatiu
	2. Programa FILS Espai de trobada, formació i reflexió sobre la criança dels fills i filles i dissenyat en col·laboració amb les famílies
	2. Campanya d'escolarització Informació sobre el procés d'escolarització per famílies amb fills i filles en edat escolar, posant especial èmfasi en les transicions educatives

Què	Com
Incrementar les mesures d'acompanyament als i les joves des d'etapes primerenques per afavorir processos de vinculació educativa	1. EnTàndem Projecte de mentoria individualitzada on estudiants universitaris fan de referents a joves amb dificultats personals o socials
	2. Calidoscopi Projecte de Diversificació curricular que té per objectiu oferir a l'alumnat de 3r i 4t d'ESO una proposta de treball de caràcter pràctic i aplicat, adaptada als seus interessos i motivacions, que els orienti en la continuïtat dels seus estudis i en la seva tria professional
Què	Com
Promoure una atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu	1. Extraescolars inclusives Suport i acompanyament a l'alumnat amb NESE en la realització d'activitats extraescolars desenvolupades en equipaments municipals
	2. Casal lingüístic Acció adreçada a joves nouvinguts entre 12 i 16 anys per a familiaritzar-se amb l'ús de la llengua i vincular-se amb la ciutat
Què	Com
Augmentar les mesures fora de l'horari lectiu adreçades a afavorir trajectòries d'èxit escolar	1. Aprenem. Famílies en Xarxa(AFEX) Programa d'educació intercultural i inclusiva que té com a finalitat prevenir l'AEP de joves de famílies culturalment diverses
	2. Xarxa de sales d'estudi públiques Espais de suport educatiu per adolescents als equipaments juvenils, suport educatiu en el marc dels espais d'estudi autònom
	3. Projecte Nodes Establiment d'una xarxa de col·laboració per proveir activitats extraescolars a l'abast de tothom
	4. Joventut esportiva – Societat activa Projecte per reduir l'abandonament esportiu i el sedentarisme en el jovent i acompanyar-lo en l'establiment d'hàbits saludables

Què	Com
Avançar en la lluita contra l'assetjament, els conflictes, les discriminacions i les violències entre iguals	1. Centres per la convivència Programa d'àmbit socioeducatiu per promoure models de convivència positiva a través de l'intercanvi, la participació i la representació dels diferents agents que conviuen als instituts públics de la ciutat
	2. CIRD Jove (Centre d'Informació i Recursos per la Dona) Espai d'atenció específica a les noies per abordar les violències masclistes i estendre la sensibilització en matèria de gènere entre les persones més joves
	3. Campanyes de sensibilització entre iguals Generació de materials preventius codissenyats amb el Consell de la Infància per a lluitar contra l'assetjament escolar
	4. Joves i Cooperació Formació en educació per al desenvolupament i ciutadania global per promoure la cultura de pau i els drets humans
Què	Com
Millorar les estratègies per diagnosticar l'abandonament escolar prematur (AEP)	1. Document de bases per al nou pla contra l'absentisme escolar Revisió i creació de bases per al desplegament d'un nou protocol d'absentisme que té per finalitat aportar continguts conceptuals, normatius i de criteris d'actuació per a la prevenció i la intervenció en la problemàtica de l'absentisme a la ciutat
	2. Detecció precoç d'alumnat amb alt risc d'AEP Prova pilot per identificar i monitoritzar casos, a partir dels 10 anys, d'alumnat en risc d'abandonament per aplicar mesures preventives.
	3. Eina per a la recollida de dades Col·laboració en el marc de la Xarxa de Noves Oportunitats Educatives 4.10 per establir els indicadors de detecció d'alumnat en risc d'AEP

Què	Com
Impulsar un model d'orientació formativa i laboral a nivell de ciutat	1. Santa Coloma Orienta Ecosistema orientador per promoure la implicació i coordinació d'agents, serveis i recursos i generar un model d'orientació al municipi a disposició de la ciutadania
	2. Referent d'ocupació juvenil Acompanyament a les persones joves d'entre 16 i 29 anys des del sistema educatiu al laboral, per tal de millorar la seva ocupabilitat, formació i afavorir la seva inclusió social i laboral
	3. Fira Santa Coloma Orienta Acció destinada a visibilitzar l'oferta formativa de territori i a promocionar les oportunitats educatives des de diferents opcions d'estudi (batxillerat, formació professional, formació ocupacional, idiomes...)
Què	Com
Assegurar que l'accés als ensenyaments postobligatoris no es vegi limitat per la manca d'oferta i les condicions econòmiques dels i les joves	1. Projecte Timó Oferta de places de programes de formació inicial (PFI) de caire local per donar resposta a les necessitats formatives dels i les joves sense plaça al sistema públic reglat
	2. Beques per a cicles formatius i batxillerat Implementació d'un programa pilot de beques per als estudis postobligatoris per al curs 2023-24
Què	Com
Assegurar que l'alumnat amb NESE pot continuar els estudis postobligatoris amb garanties d'èxit	1. Augment de l'oferta d'Itineraris Formatius Específics (IFE) Sol·licitud i negociació per incrementar la dotació d'IFE, recurs adreçat a l'alumnat amb discapacitats lleus o moderades i que actualment es pot cursar (Auxiliar en Cura d'Animals i Espais Verds) a l'institut Ramon Berenguer IV
	2. TEA +20 Disseny en procés d'un projecte experimental per oferir sortides formatives a l'alumnat TEA que finalitza els estudis obligatoris als 20 anys
Què	Com
Ampliar les garanties de permanència i retorn al sistema educatiu	1. Guia de formació al llarg de la vida Recull de recursos i serveis per col·laborar en la personalització dels itineraris formatius de la ciutadania al llarg de la vida

04. Reptes immediats 2023–2026

Oportunitats educatives més enllà de l'escola

Aprofundiment en el Projecte Nodes per oferir activitats fora escola gratuïtes i equilibrades al territori posant especial èmfasi en els i les adolescents.

Programes de Noves Oportunitats

Establir nous programes per recuperar els i les joves al sistema educatiu reglat a través de l'orientació i les pràctiques en entorns laborals reals.

Dades sobre l'alumnat que abandona o en risc

Buscar la fórmula entre administracions per compartir dades que permetin personalitzar les accions i fer seguiment de casos.

Detecció precoç d'alumnat

Elaboració d'un protocol per iniciar la detecció precoç d'alumnat en risc alt d'AEP durant el darrer cicle de l'educació primària.

Renovació del Pla Local contra l'Absentisme Escolar

Transformació de les bases revisades en un nou Pla Local contra l'Absentisme Escolar que ofereixi noves formes d'abordar el fenomen.

Ampliació de l'oferta d'estudis postobligatoris a la ciutat

Millora de l'oferta de places a la ciutat en tots els àmbits dels estudis reglats després de l'etapa obligatòria.

Ecosistema Orientador

Creació d'un model d'orientació de ciutat que aplegui a tots els agents educadors vinculats amb la població jove i que comparteixi alineament i recursos.

Ajuntament
de Santa Coloma
de Gramenet

Generalitat
de Catalunya
**Departament
d'Educació**

**Diputació
Barcelona**

Estratègia local contra
l'Abandonament
Escolar Prematur